

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра германської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Стилістика німецької мови

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
(шифр і назва)

освітня-програма/програми Середня освіта (Німецька та англійська мови)

Мова навчання німецька

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та завдання курсу
4. Результати навчання
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література
9. Академічна доброчесність.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Стилістика (Німецька мова)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Христенко Оксана Сергіївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка
Контактний телефон викладача	0974607659
Е-mail викладача	ooi25@ukr.net
Формат дисципліни	лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС

2. Анотація до курсу

Курс стилістики німецької мови має на меті вироблення у студентів чіткої уяви про стилістику як мовознавчу дисципліну, її понятійний апарат, розвиток у студентів вмінь і навичок правильно реалізувати та інтерпретувати стилістичні засоби, а також підвищення загальної культури у розвитку навичок вдумливого читання, розвиток художнього смаку та вдосконалення мовної компетенції.

3. Мета та завдання курсу

Метою курсу з навчальної дисципліни «Стилістика» є забезпечити студентів умінням визначати та інтерпретувати стилістично релевантну інформацію тексту на основі аналізу лінгвістичних засобів різних рівнів мови; знаннями системи стилістичних ресурсів мови, стилістичних норм; здатністю здійснювати стилістичний аналіз конкретного мовного матеріалу та мовних явищ різних рівнів.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення студентів з понятійним апаратом лінгвостилістики, з принципами структурної організації та функціональних характеристик різнорівневих стилістичних засобів німецької мови;
- розвиток у студентів самостійного критичного мислення через набуття вмінь визначати і аналізувати стилістичні явища, а також вмінь використовувати лінгвостилістичні поняття при аналізі текстів різних стилів і жанрів;
- навчання студентів коментувати, пояснювати та ілюструвати стилістичні явища в різних сферах функціонування мови.

- формувати здатність використовувати набуті знання, уміння й навички в галузі теорії на практиці.

4. Результати навчання.

Студент оволодіє знаннями:

- пояснювати та оперувати основними поняттями лінгвостилістики;
- аналізувати зв'язок стилістики з іншими дисциплінами та її роль в навчанні німецької мови в школі;
- пояснювати моделі сегментації тексту;
- визначати стилістичні фігури та інтерпретувати їх роль у тексті;
- визначати основні типи стилістичного значення слова;
- розкривати критерії класифікації словникового складу;
- визначати стилістичні функції слів різних класів в текстах різних жанрів;
- співвідносити виразні засоби синтаксису, що базуються на різних принципах утворення, із синтаксичними стилістичними прийомами;
- аналізувати тексти різних жанрів з точки зору їх синтаксичної будови та стилістичних особливостей;
- пояснювати шляхи формування та основні випадки функціонування виразних засобів та стилістичних прийомів семасіології;
- застосовувати знання в галузі стилістичної диференціації сучасної англійської мови при читання та аналізі текстів різних жанрів;
- виявляти в тексті різні композиційно-мовленнєві форми та аналізувати їх роль в конкретних текстових фрагментах;
- здійснювати комплексний стилістичний аналіз фрагментів художнього тексту.

5. Організація навчання курсу.

Обсяг навчальної дисципліни

	Вид заняття	Загальна кількість годин
1	Лекції	12
2	Практичні	14
3	Самостійна робота	62
4	Консультації	2

Характеристика навчальної дисципліни

Рік підготовки	Семестр	Обов'язкова. Вибіркова
4	7	О

6. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

(німецькою мовою, оскільки курс викладається німецькою мовою)

Tema 1. Stilistik als Wissenschaftsdisziplin. Grundbegriffe der Stilistik.

Stilistik als linguistische Disziplin. Ihr Objekt, Gegenstand und Aufgaben. Stilistik im System der linguistischen Nachbarschaftsdisziplinen. Begriff des Stils, Stiltypen (individueller, funktionaler, Textsortenstil), Geschichte der Disziplinentwicklung, aktuelle Probleme.

Tema 2. Phono- und Graphostilistik

Phonostilistik und stilistische Bedeutsamkeit der phonetischen Erscheinungen und Kategorien. Lautnachahmung. Reim, Alliteration, Assonanz. Zusammenhang der Graphik und des Klangs. Graphon als Abweichung von graphischen Standards/ der orthographischen Norm. Graphische Bildlichkeit und Schrift.

Tema 3. Lexikalische Stilistik.

Bedeutung des Wortes als Sprachphänomen. Stilistische Differenzierung der Lexik. Stilistische Wortbedeutung. Lexikalisch-stilistisches Paradigma des Wortes. Poetismen, Archaismen, Barbarismen, Fremdwörter, Neologismen, Exotismen, Termini und Fachlexik, Historismen, Exotismen. Stilistische Funktionen der umgangssprachlichen Lexik: Umgangssprache, Slang, Jargonismen, Vulgarismen. Phraseologie und ihre stilistischen Funktionen.

Tema 4. Stilistische Morphologie.

Stilistische Aspekte und Mittel der Morphologie. Stilistisches Potential der Substantive. Möglichkeiten der Kategorien Numerus und Kasus. Stilistisches Potential der Adjektive, Zahlwörter, Pronomen, Partikeln und Präpositionen. Verb und seine stilistischen Möglichkeiten.

Tema 5. Syntaktische Stilistik. Syntaktische Ausdrucksmittel.

Ausdrucksmittel auf der syntaktischen Ebene. Satzumfang. Wortfolge und ihr stilistisches Potential. Unvollständige Satzstruktur (Ellipse, Aposiopese, Nennsätze, Asyndeton). Figuren der Wiederholung (Wiederholung, Anadiplose, Tautologie, Polysyndeton, Kyklos). Syntaktische Mittel wie parallele Konstruktionen, Chiasmus, Anapher, Epiphora. Zusammenhänge zwischen Sätzen und Propositionen: Absonderung, Hypotaxe, Parataxe und Periode. Kommunikative Satztypen.

Tema 6. Wortbedeutungspotential und Bildkraft als Gegenstand der stilistischen Semasiologie.

Emotive und logische Bedeutung. Primäre und kontextuelle Bedeutung (Metapher, Metonymie, Ironie. Kontextuelle Typen von Ironie). Unterschiede zwischen Metapher und Metonymie. Arten der Metapher/Metonymie. Wechselseitigkeit der logischen und nominalen Bedeutung: Antonomasie. Epitheton.

Mittel der Bildhaftigkeit: Vergleich. Mittel der Bildlichkeit.

Тема 7. Makrostilistik und funktionale Textstilistik

Textkategorien und Textkomposition aus stilistischer Sicht. Perspektivierung. Arten der Rede in der Prosa. Stilistik der Funktionalstile: Probleme, Definition, Klassifikation. Funktionalstile des Deutschen.

7. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		лекції	практичні	консультації	самостійна
Тема 1. Стилїстика як наука. Основні поняття	8	2	2		7
Тема 2. Фоно- і графостилїстика	8	2	2		7
Тема 3. Лексична стилїстика	8	2	2		9
Тема 4. Стилїстична морфологія	8	2	2		6
Тема 5. Синтаксична стилїстика	9	2	2		11
Тема 6. Потенціал лексичного значення і емотивність як предмет стилїстичної семасіології	9	2	2		12
Тема 7. Макростилїстика і стилїстика тексту	10	0	2		10
Усього	60	12	14	2	62

Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Стилїстика як наука. Основні поняття	2
2	Фоно- і графостилїстика	2
3	Лексична стилїстика	2
4	Стилїстична морфологія	2
5	Синтаксична стилїстика	2
6	Потенціал значення і образність як предмет стилїстичної семасіології	2
Усього		12

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Стилістика як наука. Основні поняття стилістики. Актуальні питання і завдання дисципліни	2
2	Фоно- і графостилістика	2
3	Лексична стилістика	2
4	Стилістична морфологія	2
5	Синтаксична стилістика	2
6	Стилістична семасіологія	2
7	Макростилістика і стилістика тексту. Лінгвостилістичний аналіз тексту	2
Усього		14

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Стилістика як наука. Основні поняття, історія розвитку – стилістика і риторика, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження	7
2	Фоно- і графостилістика	7
3	Лексична стилістика	9
4	Стилістична морфологія	6
5	Синтаксична стилістика	11
6	Потенціал лексичного значення і емотивність як предмет стилістичної семасіології	12
7	Макростилістика і стилістика тексту. Стилістичний аналіз типів тексту	10
Усього		62

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає:

1. Опрацювання теоретичного та фактичного матеріалу в процесі підготовки до занять.
2. Пошук, обробка та аналіз інформації, необхідної для вирішення завдань
3. Виконання блоків самостійних практичних завдань (елементи лінгвостилістичного аналізу тексту)

Контроль за якістю виконання самостійної роботи здійснюється на заняттях, під час перевірки блоків самостійних практичних завдань.

8. Система оцінювання курсу.

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Поточний контроль і контроль самостійної роботи становить 75 балів. Підсумковий контроль (екзамен) становить 25 балів.
Письмові роботи	Передбачено шість поточних письмових робіт у формі тесту (кожне оцінюється 4 балами), одне письмове підсумкове тестування (максимум 6 балів) За кожне правильно вирішене тестове завдання студент пропорційно отримує кількість балів (в залежності від кількості завдань у тесті).
Практичні заняття	На кожному занятті студент отримує оцінку за 5 бальною шкалою (за усну відповідь та виконання практичних завдань).
Самостійна робота	Самостійна робота студента оцінюється за 5-бальною шкалою. Виконання одного блоку самостійних практичних завдань (оцінюється за 5-бальною шкалою), і на основі середнього арифметичного (кількість блоків 7) здійснюється виведення остаточної оцінки за самостійну роботу.
Екзамен	Екзамен оцінюється за 25 бальною шкалою. Екзаменаційний білет складається з 3 завдань: Приклад: 1. Definieren Sie die Stilistik als Disziplin. Erörtern Sie das Objekt, Subjekt und Aufgaben der Disziplin. 2. Metapher und Metonymie als Stilmittel. 3. Nennen Sie die wichtigsten stilistischen Besonderheiten eines Textauszugs.

Питання для підсумкового контролю:

1. Стилістика як дисципліна лінгвістики. Предмет, об'єкт та завдання вивчення стилістики
2. Історія становлення стилістики
3. Зв'язок стилістики з іншими лінгвістичними дисциплінами
4. Макростилістика і мікростилістика
5. Графостилістика. Основні поняття
6. Фоностиллістика. Основні поняття

7. Графічна образність
8. Стилiстичнi функцiї застарiлої лексики
9. Неологiзми. Їх види.
10. Роль термiнiв у науковому та iнших стилях мови.
11. Жаргонiзми/сленгiзми та арготизми.
12. Дiалектизми в номiнатиивнiй та стилiстичнiй функцiї.
13. Словотвiр з точки зору стилiстики
14. Типи фразеологiчних одиниць за способом з'єднання компонентiв.
15. Iменник та дiєслово з точки зору стилiстики.
16. Категорiя роду та числа у стилiстичному планi.
17. Активнi, пасивнi й безособовi конструкцiї.
18. Зiставна характеристика простих та складних речень
19. Частки i їх стилiстичнi особливостi
20. Порядок слiв i його стилiстичнi особливостi
21. Функцiї вставних слiв у художнiх та нехудожнiх текстах.
22. Пряма, непряма i невласне пряма мова, їх стилiстичнi можливостi.
23. Метафора i метонiмiя
24. Характеристика стилiстичних фiгур i засобiв.
25. Типи iронiї
26. Фiгури опозицiї
27. Фiгури замищення
28. Стилiстичнi можливостi прикметникiв i займенникiв
29. Комунiкативнi типи речень
30. Фiгури випущення/омiсiї

9. Полiтика курсу

Загальна максимальна сума балiв, яка присвоюється студентовi за курс, становить 100 балiв, яка є сумою балiв за виконання завдань на практичних заняттях (максимум 70 балiв), підсумкове тестування (максимум 25 балiв) та самостiйну роботу (5 балiв). При виставленнi рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутнiсть студента на заняттях (у тому числi на лекцiйних), активнiсть студента під час практичного заняття; недопустимiсть пропускiв та запiзень на заняття; користування мобiльним телефоном, планшетом чи iншими мобiльними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагiат, а також результати вiдпрацювання з поважної причини пропущених занять.

Студент, який не набрав 60 балiв, екзамен за вiдомiстю №1 не отримує. У такому випадку в перiод лiквiдацiї заборгованостi, у день i час, який визначено деканатом факультету студент користується повторним правом отримати екзамен за вiдомiстю №2.

Шкала оцiнювання: нацiональна та ECTS

Сума балiв за всi види навчальної дiяльностi	Оцiнка ECTS	Оцiнка за нацiональною шкалою
		для екзамену, залiку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	вiдмiнно

82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Основна:

Fleischer, Wolfgang/Michel,Georg/Starke,Günther. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache.-Leipzig: Bibliographisches Institut,1993.-341S.
 Hoffmann,Michael.Stil und Text.-Tübingen:Narr,2017.-267S.
 Sanders ,Willy.Das neue Stilwörterbuch-Darmstadt:WGB,2007.-265S.
 Sowinski,Bernhard.Stilistik.-Weimar:Metzler,1999.-400S.
 Сушко-Безденежних М.Г. Stilistik des Deutschen.-Суми:СумДПУ ім..А.С.Макаренка,2011-120 с.

Додаткова:

Riesel,Elise.Der Stil der deutschen Alltagsrede.-Moskau:Hochschule,1970.-486с.
 Riesel, Elise/Schendels, Evgenija. Deutsche Stilistik.- Moskau:Hochschule,1975. 171S.
 Девкин В.Д.Занимательная лексикология.-М.:Владос,1998.-312с.
 Тимченко Є.П. Порівняльна стилістика німецької та української мов.-Вінниця: Нова книга,2006.-240с.

10.Академічна доброчесність.

Відповідно до Кодексу Академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка учасники освітнього процесу повинні:

- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики;
- самостійно виконувати навчальні завдання;
- коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;
- надавати достовірну інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності;
- усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності
- давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

Вимоги до викладача:

1. Дотримування правил корпоративної культури.
2. Виконання вимог «Кодексу академічної доброчесності».
3. Надання якісних знань і умінь, формування компетентностей, необхідних для успішного виконання професійних обов'язків.
4. Об'єктивно оцінювати знання студентів.

Вимоги до студентів:

1. Виконання вимог «Кодексу академічної доброчесності»
2. Активна участь в усіх видах робіт, які передбачені курсом «Стилістика»
3. Самостійне та добросовісне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю.
4. Обов'язкове виконання практичних завдань та завдань в межах самостійної роботи.
5. Обов'язкова підготовка до занять.
6. Обов'язкова присутність і активна участь на всіх заняттях.
7. Участь в усіх видах контролю знань.
8. Недопустимість пропусків запізнень на заняття.
9. Недопустимість користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат.